

LA IGLESIA DE SANTA MARÍA DE IGUALADA

NOTICIA DE UN INVENTARIO ANTIGUO

Los orígenes de la iglesia parroquial de Igualada remontan a una antigüedad que podemos decir venerable.

Primeramente, hacia el siglo XI, es una modesta capilla rural u oratorio con el nombre de «cellam sancta Maria qui est iuxta Aqualata». Formaba parte del cenobio benedictino de San Cugat del Vallés. Consagrada dicha pequeña iglesia en 1059 por el obispo Berenguer, de la diócesis de Ausona, más tarde, principalmente en el siglo XV, se le fué añadiendo uno que otro altar o capilla lateral a derecha e izquierda, iniciándose entonces unas reformas para agrandarla.

Varios documentos antiguos del archivo municipal explican cómo los consejeros y prohombres de la villa se preocupan para procurar lo necesario al culto decente de la parroquia, incluso tomando dinero a préstamo de una causa pía fundada en la villa igualadina por Pedro Çabata. Esto aparte de las ofrendas, cuestiones y limosnas de los devotos feligreses.

Entre otros ejemplos notaré el caso de un tal Berenguer del Forn que daba a Dios y a la Virgen María «dues canadelles d'argent sobredaurades y una tovallola de cendat barrat». Nótese igualmente que en 1411 el maestro platero de Barcelona Juan Carbonell se encargó de reconstruir una custodia vieja y que, en 1400, Berenguer Salamó prestaba graciosamente una cantidad de dinero para adquirir unas dalmáticas.

Para mayor conocimiento de cómo la iglesia parroquial de Igualada gozó de cierta riqueza artística en lo tocante a alhajas, libros de coro y otros objetos para el servicio litúrgico, nada mejor que transcribir el inventario formulado en 1418 siendo párroco mosén Bernardo Mercer. Es documento inédito y curioso, digno de ser publicado.

G. CASTELLÁ

Primo una caxa gran en què stan les Relíquies d'argent en lo qual havia un àngel d'argent ab la vera creu e ab ses ales.

Item .i. Reliquiari d'argent ab son crestal hon porten lo cos preciós de Jhucrist lo jovis de Jesucrist ab son peu d'argent ab senyal d'ondes e de cuiro ab .i. cor e primal de seda ab sa creu d'argent.

Item la caixa hon stà lo dit àngel.

Item tres vels negres.

Item una thovallola verda de seda domesqua.

Item altra thovallola de seda color de suya (?) ab listes blaves per les vores.

Item .i. vel de seda ab listes als caps d'aur e de seda verda.

Item .v. vels blancs.

Item una thovallola de seda ab listes d'aur.

Item .iiii. vels de seda, lo .i. ab listes d'aur.

Item una thovallola prima de li ab obratges de seda e d'aur.

Item dos troços de vels ab listes daurades.

Item .i. ensenser d'argent ab lo peu que an arrenquat, lo qual era aquí present, e una culera d'argent.

Item .i. braç de sta. Fe d'argent ab son peu e una tovallola de li obrada de seda vermella ab son stotx de cuire vermell.

Item un maçapà ab dues canadelles d'argent daurades: la una té el cap .i. patenoster de coral vermell e dues ymages d'estany.

Item una caxa de fust hon stà la custòdia.

Item tres corporals.

Item dos coixins blaus oldans.

Item una custòdia d'argent ab dos àngels d'argent ab lurs ales e ab sa creu levadiça, e ab sis smalts.

Item .i. vel de seda en què stà emboliquada.

Item .i. qualze d'argent ab sa peana d'argent ab sos smalts de la passió, e en la peana senyal de la Magestat ab son stoy de cuir e ab una tovallola de li.

Item dues corones de sta. M.^a antigues ab perles e pedres de vidre. E dues del Infant Jhs. semblants. Fal[ta] la corona major com en Canaletes ho rete al Rector.

Item .i. pali blanch ab listes blaus que serveix en la Quaresma.

Item una casula blancha ab stola e manípuls ab listes vermelles.

Item una tovallola de lenç ab flochs de filera, qui serveix a combragar.

Item dos coixins la .i. obrat de seda ab senyals d'ocels e l'altre blanch ab botons e ab veta de seda vermella entorn.

Item .i. pali de seda verda pampolat ab rodones de fil d'aur e ab ocells, fòlrat de thela blava.

Item .i. frontal de velut vermell ab senyal de miral, flocat de seda vermella e blancha.

Item .i. mantonet de velut blau que porten com porten Jhū Christ

ab senyal d'anyell en les spatles e ab senyal d'Aqualada ab veta fres entorn folrat de negre ab flocadura verda ab una cuberta de drap de li.

Item una casula tenada ab fres per mig broquada d'aur ab senyal d'ocels e ab fulatges folrada de drap de seda verda tota la folradura.

Item .i. camís amb paraments vermels davant e detràs e ab punyets obrats d'aur ab son àmit ab una lista de drap d'aur ab stola maniple e sinyel, tot pla. «Lo Rey en Fferrando lo s'en portà e donà ni .i. altre ab paramunt vermell pampolat d'aur.»¹

Item dalmàtiques de diacha e sots diacha del dit drap.

Item una capa de cor de atzeytoní blau ab senyal de mora ab fulatges de fil d'or folrada de cendat vert, ab son botó de fil d'aur ab una thela de drap de li.

Item .i. mantell de sta. Maria de velut vermell ab fres entorn e ab cordó de seda vermell.

Item una tovallola de atzaytoni blau folrada de tersonel vermell ab tres cordons de seda, la qual porten davant al prevere com fan professó.

Item .i. pali vermell obrat d'aur ab senyal de pinya ab son frontal del dit drap e ab lo dit senyal ab floquadura de seda verda.

Item .i. coxí ab listes de seda verda e blanca ab flochs de seda semblant.

Item altre coxí de drap d'aur ab flochs de seda verda e morada.

Item un mantell de sta. Maria de seda blava ab lahors de fil d'aur ab .i. cordó verd ab son botó e floch.

Item dos gaufamans de drap de seda vermella ab floratges de pinzell ab himaga (imatge) de sta. M.^a en mig.

Item .i. camís ab paraments davant, e detràs e als punys de drap de seda blava broquat de fil d'or ab son cinyell e ab son àmit.

Item una thovalola de drap de seda verda ab listes blaves e blanques folrada de tela blava ab flocadura als caps vermella e negre.

Item .i. pali d'atzaitoní blau ab stels de fil d'or ab senyal de mora.

Item .i. frontal de seda blava ab tres senyals de mora de fil d'aur ab flocadura verda.

Item una casula de fil d'or ab lo camp vermell ab veta fres en mig folrada de sendat vert ab sa stola e ab son maniple.

Item lo vestit de diacha e sots diacha del dit drap e collars de vellut blau ab fulatges de fill d'or.

Item dos teles ab lo camp blau folrats.

Item .i. mantell de sta. M.^a de fil d'aur folrat de vert ab .i. cordó vermell de fil d'or.

Item .i. casula verda squinçada ab sanastre anple de figures folrada de thela blava.

Item una capa de cor del dit drap squinçada ab sanastre de fill d'aur ample.

¹ El texto entre comillas fué añadido posteriormente por otra mano. El rey se encontraba en Igualada en marzo de 1416.

Item dues stoles e maniple del dit drap.

Item vestit de diacha e de sotsdiacha del dit drap ab paraments d'aur detràs squinçat.

Item una casula de fil d'aur ab lo camp vermell de seda folrada de thela blava e es quinquada.

Item una stola de dit drap oldana.

Item una thovallola de li ab listes de seda ab flochs als caps.

Item altre thovallola de li randa en mig de filera ab listes de seda.

Item .i. camís de li ab son àmit e ab son cinyell.

Item altre camís ab son àmit menys de cinyell.

Item una capa de cor negre e squinquada ab veta de fil d'argent ab senyal d'onda.

Item vestit de diacha e sotsdiacha del dit drap tot squinçat.

Item una casula de seda verda tota squinquada ab filatges vermells folrada de thela blava.

Item .i. mantell de sta. M.^a vert ab flor de clavell ab veta fres entorn folrat de thela negre ab son cordó.

Item una dalmàtiga negre de diacha.

Item una capa de cor petita de thela negre.

Item una casula negre de cotonina ab listes blanques.

Item .i. mantell de sta. M.^a vert obrat d'aur ab .i. smalt de perles e dues ovelletes d'argent folrat de thela blanca.

Item .i. pali negre de thela ab flocadura de filera blanca e negre.

Item una casula de thela negre ab listes blanques.

Item altre casula negre ab una lista de drap pintat ab veels.

Item .i. vestit de diacha e sotsdiacha de thela negre.

Item una capa de cor del dit drap ab una lista entorn de thela pintada d'ocels.

Item dues stoles e quatre maniples del dit drap.

Item dos collars del dit drap ab creus.

Item una casula de drap de pinzell ab sa stola e ab son maniple.

Item una stola blanca.

Item una thovallola de lenç ab listes e obratges de seda ab flocadura groga e vermella.

Item .i. coxí de drap de li obrat de seda vermella ab flochs als caps oldà.

Item .i. camís ab son àmit e ab cinyell.

Item altre camís son àmit e cinyell bons.

Item .i. mantell de seda verda de sta. M.^a ab fulatges posats sobre pregamí folrat de thela blava.

Item .i. coxinet dolent.

Item una capa de cor de seda verda ab veta fres ab senyal de barres vermelles folrat de thela blava, esquinçat.

Item .i. pali de drap ab crucifixs squinçat.

Item .i. cofret daurat ab troços de vells.

Item dues thovalloles ab listes blaves d'aur e tres draps d'altar bons tots.

Item .i. pali negre squinçat ab senyal de mora de fres.

Item .v. draps sobre l'altar blanchs ab uns corporals e una thovallola blanca per exugar les mans.

Item .iiii. bordons en lo cor.

Item .i. libre dominical ab cuberta de drap de sarzill.

Item una consueta.

Item .i. salteri nou ab cuberta de cuyr de bou.

Item .i. Responser dominical.

Item .i. Officier.

Item .i. Responser sentoral.

Item .i. saltiri suficient.

Item .i. legender sentoral.

Item .i. avangelister e camís gran antich.

Item .i. pistoler vey.

Item altre pistoler novel.

Item .i. saltiri sotil.

Item .i. missal.

Item .i. avengelister.

Item .i. ordinari.

Item .i. consueta.

Item .iiii. canelobres grans de ferro.

Item .ii. bordons dels ganfanons.

Item una caldereta de coure de dar salpassa.

Item dues creus de fust e una de lautó.

Item .i. bordó a la creu.

Item una caxa o crofet deurat en què sta lo cos preciós de Jesuchrist.

Item .i. calze petit d'argent que es dins lo cofret.

Item una capça d'argent en què sta lo corpus dins lo cofret.

Item .i. tapís pintat per posar als peus devant l'altar.

Item una cortina gran de lenç que sta devant l'altar de Quaresma.

Item una talla en la cuyna.

Item una altre talla en lo mengador.

Item una bancha gran.

Fou retut lo dit inventari per en P. Canaletes al honrat e discret en Bñt. Mercer, Rector de la dita sgleya, lo vespre de Sent Johan del mes de juny del any mccccxviii, presents en Phalip Mercader.

GABRIEL CASTELLÀ RAICH
Vicepresidente del «C. d'Estudis
comarcals d'Igualada»

